

Nowa droga do powstania instalacji przetwarzania odpadów GZM

- GZM planuje utworzyć grupę zakupową, która zajmie się przygotowaniem do budowy instalacji termicznego przekształcania odpadów.
- Utworzy ją 26 gmin, które otrzymały wsparcie finansowe na rozpoczęcie tych przygotowań.
- Kierunkiem jest powstanie kilku mniejszych instalacji, zamiast jednej dużej.
- Powstanie instalacji przetwarzania odpadów komunalnych to strategiczna inwestycja dla GZM. Nie mogła zostać wybudowana do tej pory ze względu na wątpliwości prawne dotyczące zadań, które Metropolia może realizować samodzielnie.

Uruchomienie instalacji przetwarzania odpadów komunalnych jest kluczowe dla naszego regionu. Brak instalacji, gdzie można byłoby przetworzyć odpady, których nie można składować – ma bezpośredni wpływ na wysokość rachunków mieszkańców za wywóz śmieci. Powstanie instalacji pozwoli zahamować wzrost tych opłat. Jest to też ważne z punktu widzenia bezpieczeństwa ekologicznego regionu.

Co roku wytwarzamy od 250 do 400 tys. ton odpadów, których nie można już poddać procesowi recyklingu. Można je natomiast przetworzyć w specjalnych do tego przeznaczonych instalacjach. W tym procesie wytwarzana jest energia elektryczna i ciepło. Te z kolei mogą zasilić miejską sieć, a dzięki temu posłużyć do ogrzania domów czy miejskich obiektów i instytucji, jak przedszkola i domy kultury.

– Budowa instalacji, po Kolei Metropolitalnej, jest dla nas najbardziej strategiczną inwestycją. Możliwość uzupełnienia

naszej sieci ciepłowniczej o alternatywne źródła wytwarzania energii, nabiera jeszcze większego znaczenia, zwłaszcza w czasach kryzysu paliwowego – mówi Henryk Borczyk, wiceprzewodniczący zarządu Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii, w którym odpowiada za projekty związane z ochroną środowiska.

– Jest również ważna z jeszcze jednego powodu: bez domknięcia systemu gospodarowania odpadami komunalnymi poprzez jej budowę i eksploatację, gminy nie będą w stanie spełnić nałożonego na nie obowiązku, aby w 2035 roku ograniczyć do 10 proc. masę składowanych odpadów. Niespełnienie tych wymogów będzie się wiązało z wysokimi karami finansowymi dla gmin – dodaje.

Budowę wstrzymały wątpliwości prawne

Metropolia od kilku lat czyni starania, aby uruchomić instalacje termicznego przetwarzania odpadów, która obsługiwałaby gminy GZM. Do tej pory nie było to możliwe ze względu na wątpliwości prawne, które dotyczyły zakresu zadań, które GZM może realizować samodzielnie.

Od dwóch lat poszukiwany był inny scenariusz, który umożliwiłby przygotowanie do budowy instalacji.

– Stąd propozycja powołania grupy zakupowej, której – tak, jak w przypadku każdej innej grupy przez nas realizowanej – Metropolia będzie liderem oraz koordynatorem – informuje Damian Kołakowski, zastępca dyrektora Departamentu Infrastruktury i Środowiska.

Zadaniem powołanej grupy zakupowej będzie teraz przeprowadzenie wymaganych analiz, które będą dotyczyć rekomendacji m.in. w zakresie wyboru modelu funkcjonowania instalacji, wyboru technologii przetwarzania odpadów czy kryteriów, które muszą spełniać potencjalne lokalizacje, gdzie

instalacje mogłyby powstać.

Kierunkiem jest kilka mniejszych instalacji

Od czasu, gdy GZM podejmowała pierwsze działania zmierzające do przygotowania budowy instalacji, zweryfikowane zostały wstępne założenia odnośnie jej wielkości. Po przeprowadzeniu analiz okazało się, że nie jest możliwe zbycie ciepła z jednej dużej instalacji, która mogłaby obsłużyć całe metropolitalne zapotrzebowanie w tym zakresie.

– Dlatego wybraliśmy kierunek kilku mniejszych instalacji, których moc będzie wynosić od ok. 25 do 60 tys. ton odpadów – dodaje Damian Kołakowski.

Ogólne zapotrzebowanie GZM wynosi od 250 do 300 tys. ton odpadów. Jediną instalacją tego typu, która funkcjonuje na jej obszarze, to instalacja FORTUM w Zabrze, która obsługuje ok. 70 tys. ton/rocznie. Starania związane z budową instalacji podejmowane są również przez prywatnego inwestora w Tychach, a jej moc miałyby wynieść ok. 25 tys. ton oraz przez Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Gliwicach, gdzie instalacja byłaby uzupełnieniem tej metropolitalnej. Planowana moc tej ostatniej szacowana jest na 30 tys. ton.

Śmieci produkujemy coraz więcej

Konieczność budowy tego typu instalacji na terenie GZM podkreślono w przeprowadzonej w analizie dotyczącej potrzeb i możliwości inwestycyjnych w zakresie zagospodarowania odpadów w Metropolii.

W 2021 roku w GZM wytworzyliśmy o 20 proc. więcej śmieci w przeliczeniu na jednego mieszkańca niż wynika to ze średniej krajowej. W Metropolii wytwarzamy o prawie 21 proc. odpadów komunalnych więcej niż zakładały to prognozy zawarte w Planie

Gospodarki Odpadami dla województwa śląskiego, co w przypadku miast i gmin Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii oznacza wzrost o ponad 162 tysięcy ton śmieci rocznie. W 2021 roku na terenie GZM zebrano łącznie ponad 926 tys. ton odpadów komunalnych, co stanowiło ok. 419 kg w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

Śmieci produkujemy coraz więcej, rosną wymogi związane z ich przetwarzaniem. Już dziś, gdyby nie cementownie przyjmujące paliwo wyprodukowane z części naszych odpadów, składowiska uległyby całkowitemu wypełnieniu. Brakuje natomiast instalacji, gdzie odpady wysokokaloryczne, których nie można składować i nie można poddać recyklingowi, mogłyby zostać wykorzystane do produkcji energii elektrycznej i ciepła.

Ważne linki:

Uchwała Zgromadzenia GZM (druk 412)